

**การพัฒนากิจกรรมการประเมินทางเลือกในกลุ่มวิชาภาษาอังกฤษ
หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ**
**Development of Alternative Assessment Activities in English Courses,
Bachelor of Arts Program in English for International Communication,
Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi**

พลารัก ไชโย^{*1} และ นาดยา บิลันธนานนท์²

¹คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี

²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) จัดอบรมให้ความรู้เรื่องการประเมินทางเลือกในการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศให้กับคณาจารย์ที่สอนภาษาอังกฤษในสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศิลปศาสตร์ 2) คณาจารย์ที่ได้รับการอบรมสามารถออกแบบกิจกรรมการประเมินทางเลือกพร้อมทั้งเกณฑ์การประเมิน สำหรับรายวิชาภาษาอังกฤษในหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากลได้ กลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์ในคณะศิลปศาสตร์ ศูนย์สุพรรณบุรี ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง จำนวน 10 คน และ รายวิชาภาษาอังกฤษในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล จำนวน 35 วิชา รวบรวมข้อมูลด้วยแบบประเมินความพึงพอใจ และแบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการประเมินทางเลือก วิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าดัชนีความเหมาะสม (IOC) ของกิจกรรมการประเมินทางเลือกกับเกณฑ์การประเมิน และสถิติเชิงพรรณนา ผลการวิจัย มีดังนี้ 1) กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการอบรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ได้กิจกรรมการประเมินทางเลือกทั้งหมด 143 กิจกรรมพร้อมเกณฑ์การประเมิน แบ่งเป็น กิจกรรมการประเมินที่เน้นการปฏิบัติ 93 กิจกรรม และ กิจกรรมการประเมินตามสภาพจริง 50 กิจกรรม ค่าดัชนีความเหมาะสมของกิจกรรมการประเมินทางเลือกกับเกณฑ์การประเมินมีค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

^{*} ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author)
e-mail: palarak@gmail.com

Development of Alternative Assessment Activities in English Courses,
Bachelor of Arts Program in English for International Communication, Faculty of Liberal Arts,
Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

คำสำคัญ : การประเมินทางเลือก การประเมินการปฏิบัติ การประเมินความสามารถ การประเมินผลตามสภาพจริง

Abstract

The objectives of this research study were 1) to train the English teachers in Faculty of Liberal Arts on an alternative assessment in teaching English as Foreign Language and 2) to coach the trainees in designing alternative assessment activities in English Courses, Bachelor of Arts Program in English for International Communication. The participants were 12 English teachers at the Suphanburi campus, randomized using a purposive technique. Also, 35 English subjects for Bachelor of Arts Program in English for International Communication were selected. Two evaluation forms were used for data collection. One examined participants' satisfaction; the other evaluated alternative assessment activities. Data analysis employed basic statistics: mean, percentage, and Index of Congruence (IOC), including descriptive statistics. Findings indicated: 1) the participants revealed high satisfaction on the training and 2) the development of 143 alternative assessment activities consisted of 93 performance assessment activities and 50 authentic assessment activities with relevant scoring rubrics. The Index of Congruence of the activities and the relevant scoring rubrics were 0.67 to 1.00, higher than the specified criteria.

Keywords : alternative assessment, performance assessment, authentic assessment, assessment

บทนำ

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 (ฉบับร่าง) (คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ, 2554) เป็นหลักสูตรที่ปรับปรุงที่ร่างขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษา เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 มุ่งเน้นให้บัณฑิตสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะ และสอดคล้องกับวัฒนธรรมที่หลากหลาย และสามารถใช้ความรู้ภาษาอังกฤษศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ แต่การจะทราบได้ว่าผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษได้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรหรือไม่ จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องมีเทคนิคการประเมินที่ดี สอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ หลักสูตร การเรียนการสอน แนวคิด

ปัจจุบันเกี่ยวกับวิธีเรียนของผู้เรียนและ สามารถสะท้อนความรู้ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนได้ (นาตยา ปิณฑานนท์ และคณะ, 2542)

การประเมินจึงมีบทบาทสำคัญทุกด้านในการเรียนของผู้เรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ และเป้าหมายหนึ่งของการประเมินก็เพื่อบอกระดับความสามารถการใช้ภาษาของผู้เรียนได้อย่างชัดเจน (UTS, 2007) การประเมินจะบ่งชี้ได้ว่าผู้เรียนควรจะเรียนภาษาอังกฤษวิชาใด ระดับใดที่เหมาะสมกับความสามารถของเขา การประเมินต้องสามารถแสดงให้เห็นความก้าวหน้า หรือพัฒนาการทางภาษาของผู้เรียน เห็นข้อด้อยและข้อเด่นของความสามารถในการใช้ภาษาด้านต่างๆ ของผู้เรียน และสื่อให้ผู้สอนทราบได้ว่าควรจะปรับการเรียนการสอนอย่างไรให้เหมาะกับผู้เรียน การใช้กลยุทธ์ในการประเมินที่ตรงกับจุดประสงค์ของสถานศึกษา จะสามารถตอบคำถามของสถานศึกษาเกี่ยวกับตัวผู้เรียนได้ ซึ่งวิธีการประเมินที่เหมาะสมมีหลายวิธี อาจจะได้แก่ การให้คะแนนตามเกณฑ์ความสามารถ (Rubric) หรือการที่ผู้สอนสังเกตการปฏิบัติงาน (Performance) ของผู้เรียน ซึ่งวิธีการประเมินดังกล่าวจัดเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินทางเลือก (Alternative Assessment) (Hargett, 1998)

การประเมินทางเลือก เป็นการประเมินแบบใหม่ที่ใช้ทักษะการคิดขั้นสูงในสถานการณ์ที่เป็นชีวิตจริง (Jacobs and Farrell, 2004) ได้คิดสร้างสรรค์ ได้แสดงออกหรือทำงานบางอย่าง หรืออาจใช้ทักษะการแก้ปัญหาในงานหรือกิจกรรมที่สามารถนำสิ่งที่เรารู้มาใช้ได้อย่างมีความหมาย (Miami Museum of Science, 2007) ผู้สอนใช้เครื่องมือหลากหลายเพื่อเสริมหรือแทนที่การประเมินที่ใช้เครื่องมือแบบเก่า เช่น ข้อสอบแบบตัวเลือก ข้อสอบแบบถูกผิด หรือการเติมคำในช่องว่าง (Goodman, Goodman & Hood, 1989) ช่วยให้เห็นกระบวนการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียนซึ่งสำคัญมากสำหรับการประเมินผลการเรียนภาษาอังกฤษที่การวัดผลด้วยข้อสอบไม่สามารถทำได้ (Carl and Rosen, 1994)

จากงานวิจัยของ Jacobs และ Farrell (2001) พบว่า แนวคิด (Paradigm) การจัดการเรียนการสอนภาษาที่สองในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ในด้านต่างๆ สรุปได้ 8 ประการดังนี้ 1. เน้นที่ตัวผู้เรียน (Learner Autonomy) 2. เป็นการเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) 3. บูรณาการหลักสูตร (Curricular Integration) 4. มุ่งเนื้อหา (Focus on Meaning) 5. มีความหลากหลาย (Diversity) 6. เน้นทักษะการคิด (Thinking Skills) 7. การประเมินทางเลือก (Alternative Assessment) 8. ครูทำหน้าที่อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียน (Teachers as Co-learners)

การประเมินทางเลือกจัดเป็นการประเมินที่มีแนวทางสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล ของคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการประเมินทางเลือก 2 ลักษณะ คือ การประเมินการปฏิบัติหรือการประเมินความสามารถ (Performance Assessment) และการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) นาตยา (2545 อ้างถึง Meyer, 1992) อธิบายว่า การประเมินการปฏิบัติ เป็นการประเมินในสถานการณ์ที่ให้ผู้เรียนต้องสร้างและค้นหาคำตอบเอง ซึ่งเป็นคำตอบที่สะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ได้ ส่วนการประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมินในสถานการณ์

ที่ผู้เรียนต้องสร้างและค้นหาคำตอบ ซึ่งเป็นคำตอบที่แสดงถึงการประยุกต์ความรู้มาใช้ในการได้คำตอบนั้น สถานการณ์ในการประเมินตามสภาพจริงจะเป็นสถานการณ์ที่เป็นชีวิตจริงมากกว่า

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมการประเมินทางเลือกไว้ เช่น Spalding (2000) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการประเมินการปฏิบัติและการใช้แฟ้มสะสมซึ่งเป็นการประเมินทางเลือกอย่างหนึ่งว่าสามารถสะท้อนการเรียนรู้แบบร่วมสมัยใช้แนวคิดกลุ่มคอนสตรัคติวิซึม และใช้ทักษะการคิด นอกจากนี้ยังส่งผลในเชิงบวกต่อหลักสูตรและการสอน รวมทั้งเป็นแนวทางที่เป็นไปได้มากที่สุดที่ช่วยให้เห็นความสามารถของผู้เรียนได้และการปรับปรุงการสอน

ปิยะนุช (2545) ได้ทำงานวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการใช้การประเมินผลตามสภาพจริงของผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการสืบค้นในสถาบันราชภัฏ พบว่า ผู้เรียนมีความตระหนักถึงคุณค่าของความตรงตามสภาพจริงของกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลตามสภาพจริงในรายวิชา ในส่วนของผู้สอนพบว่า ผู้สอนส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะยอมรับแนวคิดและทฤษฎี แต่ไม่ติดตามเนื้อหาสาระ ความสำคัญ คุณลักษณะ หลักการที่จำเป็น รวมถึงการนำไปใช้วิธีการใช้ และความหมายในเชิงเจาะจงตามที่นักการศึกษากล่าว ซึ่งปัญหานี้สอดคล้องกับอาจารย์ในสาขาวิชาภาษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล สุวรรณภูมิ (มทรส.)

ปัจจุบันพบว่าผู้สอนในสาขาวิชาภาษามทรส. ที่รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาภาษาอังกฤษ หลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล เป็นผู้ที่มีประสบการณ์การสอนน้อย และส่วนใหญ่ยังคงใช้วิธีการประเมินผลแบบเก่า เช่น การทดสอบด้วยข้อเขียน แบบเขียนตอบ หรือ แบบตัวเลือกอยู่เพียงอย่างเดียว ซึ่งสะดวกและจัดเตรียมง่าย แต่เน้นการประเมินด้านความจำ และความเข้าใจมากกว่าความสามารถในการสื่อสาร และอาจจะเป็นไปได้ว่าการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนไม่ได้มีส่วนส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษอย่างแท้จริง นอกจากนี้ ผู้สอนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินทางเลือกที่ถูกกำหนดไว้เป็นกลยุทธ์หนึ่งในการประเมินผลผู้เรียนในหลักสูตรที่กำลังปรับปรุงใหม่ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนากิจกรรมการประเมินทางเลือกทั้งแบบการประเมินการปฏิบัติ และการประเมินตามสภาพจริงที่สอดคล้องกับรายวิชาต่างๆ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินและพัฒนาความสามารถของผู้เรียน โดยสร้างความเข้าใจเรื่องการประเมินทางเลือกกับผู้สอน ซึ่งถือเป็นกุญแจสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนหลักสูตรและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนตามเป้าหมายของหลักสูตรได้และให้ผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมการประเมินทางเลือกที่เหมาะสมกับในรายวิชาภาษาอังกฤษในหลักสูตรที่อยู่ระหว่างปรับปรุง ซึ่งถือเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนใช้หลักสูตรปรับปรุงใหม่ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการประเมินทางเลือกในการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศกับคณาจารย์ในสาขาวิชาภาษา คณะศิลปศาสตร์
2. เพื่อให้คณาจารย์ที่ได้รับการอบรมสามารถออกแบบกิจกรรมการประเมินทางเลือกพร้อมทั้งเกณฑ์การประเมิน สำหรับรายวิชาภาษาอังกฤษในหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล

วิธีการศึกษา

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้มี 2 ขั้นตอน คือ 1. การอบรมเรื่องการพัฒนากิจกรรมการประเมินทางเลือกในกลุ่มวิชาภาษาอังกฤษ หลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ และ 2. การออกแบบกิจกรรมการประเมินทางเลือกและเกณฑ์การประเมิน สำหรับรายวิชาภาษาอังกฤษ ในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล โดยอาจารย์กลุ่มตัวอย่าง รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการศึกษาในแต่ละขั้นมีดังนี้

1. การอบรมเรื่องการพัฒนากิจกรรมการประเมินทางเลือกในกลุ่มวิชาภาษาอังกฤษ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ใช้เวลาในการอบรม 2 วัน

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ คือ คณาจารย์ในสาขาวิชาภาษา ที่สอนวิชาภาษาอังกฤษ ในคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ทั้ง 4 ศูนย์พื้นที่ ได้แก่ ศูนย์หัตถา ศูนย์वासुกรี ศูนย์นนทบุรี และศูนย์สุพรรณบุรี กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ คือ คณาจารย์ในสาขาวิชาภาษา ที่สอนวิชาภาษาอังกฤษ ในคณะศิลปศาสตร์ ศูนย์สุพรรณบุรี จำนวน 10 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.2 การเก็บและรวบรวมข้อมูล

ในขั้นนี้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 ชนิดดังนี้

1.2.1 หนังสือขออนุมัติ โครงการอบรม เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการประเมินทางเลือกในกลุ่มวิชาภาษาอังกฤษ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

1.2.2 เอกสารและสื่อประกอบการบรรยาย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการประเมินทางเลือกในกลุ่มวิชาภาษาอังกฤษ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

1.2.3 แบบประเมินความพึงพอใจ โครงการอบรม การพัฒนากิจกรรมการประเมินทางเลือกในกลุ่มวิชาภาษาอังกฤษ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ (Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของผลการประเมินความพึงพอใจการอบรม ในแต่ละหัวข้อที่ใช้คำถามแบบประเมินค่า ส่วนคำถามปลายเปิดสรุปความแล้วเขียนบรรยาย

2. การออกแบบกิจกรรมการประเมินทางเลือกและเกณฑ์การประเมิน สำหรับรายวิชาภาษาอังกฤษ ในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ รายวิชาภาษาอังกฤษในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล จำนวน 35 วิชา แบ่งกลุ่มรายวิชาภาษาอังกฤษออกเป็น 3 กลุ่ม ตามแนวทางการสอนที่ระบุไว้ในคำอธิบายรายวิชา ได้แก่ (1) กลุ่มวิชาที่เน้นการฟัง-พูดและบูรณาการ 4 ทักษะ 16 วิชา (2) กลุ่มวิชาที่เน้นการเขียนและไวยากรณ์ 10 วิชา และ (3) กลุ่มวิชาที่เน้นการอ่าน และการแปล 9 วิชา อาจารย์กลุ่มตัวอย่างออกแบบกิจกรรมการประเมินทางเลือกใช้เวลาทั้งหมด 14 สัปดาห์

2.2 การเก็บและรวบรวมข้อมูล

ในขั้นนี้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 ชนิดดังนี้

2.2.1 ตารางแสดงกิจกรรมการประเมินทางเลือกและเกณฑ์การประเมินสำหรับ อาจารย์กลุ่มตัวอย่าง

2.2.2 ตารางวิเคราะห์กิจกรรมการประเมินทางเลือกสำหรับผู้วิจัยเพื่อใช้วิเคราะห์ ลักษณะของกิจกรรมการประเมินทางเลือกที่อาจารย์กลุ่มตัวอย่างได้ออกแบบไว้ 10 ประการดังนี้ 1) ความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมการประเมินทางเลือกกับเป้าหมายรายวิชา 2) กิจกรรมการประเมินท้าทายความสามารถของผู้เรียน 3) กิจกรรมการประเมินส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูง (Critical Thinking) 4) กิจกรรมการประเมินส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานร่วมกับเพื่อน (Cooperative Learning) 5) กิจกรรมการประเมินที่เน้นการปฏิบัติ (Performance Assessment) 6) กิจกรรมการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) 7) ความเหมาะสมของเนื้อหาและกิจกรรมการประเมินกับเวลาเรียน 8) ความสอดคล้องของเกณฑ์การประเมินกับกิจกรรมการประเมิน 9) กระบวนการประเมิน 10) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ หากมีเพิ่มเติม

2.2.3 แบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการประเมินทางเลือก สำหรับผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ตัวแทนจาก 3 ศูนย์พื้นที่ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นประเมินแบบมาตราส่วนประเมินค่า 3 ระดับ คือ เหมาะสม ไม่แน่ใจ และไม่เหมาะสม เพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมการประเมินทางเลือกกับเกณฑ์การประเมิน

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติเชิงพรรณนาบรรยายสรุปลักษณะกิจกรรมการประเมินที่ได้ในแต่ละวิชา ตามกลุ่มวิชาที่กำหนดไว้ตามทักษะที่มุ่งเน้น และคำนวณหาดัชนีความเหมาะสมหรือสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยในขั้นที่ 1 การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการประเมินทางเลือก พบว่าอาจารย์กลุ่มตัวอย่างหรือผู้เข้าอบรม มีทั้งหมด 12 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ซึ่งมีอายุ ระหว่าง 31-40 ปี มีวุฒิ การศึกษาระดับปริญญาโท มีตำแหน่งอาจารย์ สังกัดสาขาวิชาภาษา และประสบการณ์ในการสอน 1-5 ปี ก่อนการอบรมผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่มีความรู้กิจกรรมการประเมินทางเลือกอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.83 คิดเป็นร้อยละ 56.67 และหลังการอบรมมีความเข้าใจเรื่องดังกล่าวสูงขึ้นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 คิดเป็นร้อยละ 86.67 นอกจากนั้นยังเห็นว่าการอบรมในครั้งมีประโยชน์สามารถ นำไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 คิดเป็นร้อยละ 91.67 ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจต่อวิทยากรในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 คิดเป็น ร้อยละ 90.00 ส่วนมีความพึงพอใจต่อการอบรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 คิดเป็น ร้อยละ 86.67

2. ผลการวิจัยในขั้นที่ 2 การออกแบบกิจกรรมการประเมินทางเลือกในรายวิชาภาษาอังกฤษจำนวน 35 วิชาได้จำนวนกิจกรรมการประเมินพร้อมเกณฑ์ รวม 143 กิจกรรมดังรายละเอียดต่อไปนี้ (1) กลุ่มวิชา การฟัง-พูด และบูรณาการ 4 ทักษะ มีกิจกรรมการประเมินการปฏิบัติ 42 กิจกรรมและกิจกรรม การประเมินทางเลือก 20 รวม 62 กิจกรรม (2) กลุ่มวิชาการเขียนและไวยากรณ์ มีกิจกรรมการประเมิน การปฏิบัติ 34 กิจกรรมและกิจกรรม การประเมินทางเลือก 15 รวม 49 กิจกรรม (3) กลุ่มวิชาการอ่าน และการแปล มีกิจกรรมการประเมินการปฏิบัติ 17 กิจกรรมและกิจกรรมการประเมินทางเลือก 15 รวม 32 กิจกรรม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ลักษณะของกิจกรรมการประเมินทางเลือกที่อาจารย์กลุ่มตัวอย่างได้ ออกแบบไว้ในแต่ละกลุ่มวิชา พบว่า มีทั้งกิจกรรมการประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment) ซึ่งการประเมินในสถานการณ์ที่ให้ผู้เรียนสร้างและค้นหาคำตอบเองและเป็นคำตอบที่สะท้อนให้เห็นว่า ผู้เรียนสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ได้ ในสถานการณ์จำลองและกิจกรรมการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เป็นการประเมินในสถานการณ์ที่ให้ผู้เรียนสร้างและค้นหาคำตอบเองและ เป็นคำตอบที่สะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ได้ ในสถานการณ์ที่เป็นชีวิตจริง ซึ่ง กิจกรรมการประเมินที่อาจารย์กลุ่มตัวอย่างออกแบบมีลักษณะของการประเมินทางเลือกที่ดี กล่าวคือ ไม่ใช่ ข้อสอบแบบเลือกตอบ มุ่งเน้นที่กระบวนการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนปฏิบัติ ผู้เรียนใช้ทักษะการคิดขั้นสูง (Critical Reading) ผู้เรียนได้ประยุกต์หรือบูรณาการความรู้เพื่อสร้างผลผลิตหรือชิ้นงานที่มีคุณภาพ ผู้เรียน ได้ทำงานที่ท้าทายหรือเชื่อมโยงกับบริบทในชีวิตจริง ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับเพื่อน (Co-operative Learning) ในระหว่างการทำกิจกรรมการประเมิน เช่น การนำเสนอ การร่วมอภิปราย เป็นต้น นอกจากนั้นยังเป็น

กิจกรรมที่พัฒนาความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน และอยู่ในระหว่างการเรียนการสอน มีการประเมินในหลายมิติทั้งผู้เรียน เพื่อน และผู้สอน ลักษณะของเกณฑ์การประเมินที่ได้มีความชัดเจนและเหมาะสมกับกิจกรรม แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ (1) รายการตรวจสอบ (Checklist) เมื่อผู้สอนต้องการประเมินว่าผู้เรียนได้ทำหรือไม่ทำอะไร อย่างไร (2) เกณฑ์ประเมินแบบแยกองค์ประกอบ (Analytical Rubrics) ที่ประเมินผลงานและความสามารถของผู้เรียนในแต่ละด้าน เกณฑ์ประเภทนี้จะสะท้อนให้เห็นจุดอ่อนและจุดแข็งในแต่ละด้านของผลงานหรือของผู้เรียน ซึ่งผู้สอนจะสามารถแก้ไขจุดอ่อนหรือส่งเสริมจุดแข็งของผู้เรียนได้ในระหว่างการเรียนการสอนได้ และ (3) เกณฑ์ประเมินแบบองค์รวม (Holistic Rubrics) คือ เกณฑ์ที่ใช้ประเมินผู้เรียนในภาพรวม ผู้สอนจะประเมินผลงานหรือความสามารถผู้เรียนในภาพรวมด้วยรวบองค์ประกอบการประเมินย่อยๆ ไว้ด้วยกัน และให้ความสำคัญกับการประเมินผลงานหรือความสามารถในท้ายที่สุดว่าอยู่ในระดับใดยอมรับได้หรือไม่ กล่าวคือ การที่ผลงานหรือการแสดงความสามารถออกมาดีหรือไม่ดี เพราะองค์ประกอบย่อยแต่ละด้านมีคุณภาพในระดับเดียวกันหรือหากบางด้านด้อยก็ส่งผลให้ผลงานออกมาไม่ได้เช่นกัน หลังจากนั้นส่งกิจกรรมการประเมินทางเลือกและเกณฑ์การประเมินที่ได้ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบ ก่อนส่งให้ผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์คณะศิลปศาสตร์จาก 3 ศูนย์พื้นที่ ประเมินคุณภาพกิจกรรมการประเมินทางเลือก ซึ่งพบว่าค่าเฉลี่ยดัชนีความเหมาะสม (IOC) ของกิจกรรมการประเมินทางเลือกกับเกณฑ์การประเมินในแต่ละกิจกรรมอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 0.5 ซึ่งแสดงว่าผู้สอนสามารถนำกิจกรรมการประเมินและเกณฑ์ที่ออกแบบไว้ไปใช้ได้โดยไม่ต้องปรับปรุง อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้ปรับปรุงเกณฑ์การประเมินบางส่วนตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและคณาจารย์จากคณะศิลปศาสตร์ในศูนย์พื้นที่อื่นเพื่อให้ได้กิจกรรมและเกณฑ์การประเมินที่มีความสมบูรณ์พร้อมจะนำไปใช้งานได้มากที่สุด ตัวอย่างของกิจกรรมได้แสดงไว้ในตารางที่ 1 พร้อมเกณฑ์การประเมินเป็นลำดับถัดไป

ตารางที่ 1 แสดงตัวอย่างกิจกรรมการประเมินทางเลือกในรายวิชาการอ่านเบื้องต้น

กิจกรรมการประเมินทางเลือก	
กิจกรรมการประเมินที่เน้นการปฏิบัติ (Performance Assessment)	กิจกรรมการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment)
1. การประเมินกระบวนการทำความเข้าใจ ของคำศัพท์จากบริบท 2. การประเมินความสามารถในการเดา ความหมายคำศัพท์จากบริบท 3. การประเมินการจับใจความสำคัญและ ใจความเฉพาะ (อาจกำจัดเวลาในการอ่านด้วยก็ได้) 3. การประเมินการสรุปความ	1. การประเมินแฟ้มสะสมผลงานการ อ่านเพื่อสรุปความ

ตารางที่ 2 แสดงตัวอย่างเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินแบบรายการตรวจ (Checklist)

เกณฑ์ประเมินกระบวนการทำความเข้าใจความหมายของคำศัพท์จากบริบท

While the students do this activity, the teacher should observe how they analyze the meaning of each word. Then tick ✓ in the result box.

Student Group

Total scores

No.	Lists	Result	Note/Comment
1	Use a variety of decoding strategies (e.g., phonics, word patterns, structure analysis, context clues) to clarify meanings of unfamiliar words.		
2	Reread a few sentences before and after the unfamiliar word (use context) and use previous experience to determine the meanings of unfamiliar words in text.		
3	Use a variety of resources (e.g., dictionaries, thesauruses, indices, glossaries, internet, interviews, available technology) to clarify meanings of unfamiliar words.		
4	Discuss the meanings of new words encountered in group activities.		
5	Replace their guess into the original sentence and see if it makes sense.		

ตารางที่ 3 แสดงตัวอย่างเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินแบบแยกองค์ประกอบ (Analytical Rubrics)

เกณฑ์ประเมินการเดาความหมายของคำศัพท์จากบริบท

Student determines the meaning of the underlined words and phrases as they are used in a text.

Criteria	Limited 3	Satisfactory 5	Thorough 7
Use of Word Analysis	Students are able to guess the definition of 69-60% of unfamiliar words, but they often accurately figure out the meaning by simply looking up the meaning in the dictionary.	Students are able to guess the definition of 89-70% of the unfamiliar words and spend most of their time using the context by using the context. Some of the definitions may not be completely accurate, but their explanation shows evidence of thinking and reflection.	Students are consistently able to figure out the definitions of 90% or more of the unfamiliar words. Their definitions are correct and accurate, showing evidence of reflection and inferences.
Use of Resource Skills	The group is able to locate 60-69% or more of the underlined words in the glossary or other reference source.	The group is able to locate 70-89% or more of the underlined words in the glossary or other reference source.	The group is able to locate 90% or more of the underlined words in the glossary or other reference source.
Use of Cooperative Work Skills	Group members occasionally cooperate to carry out the task.	Group members occasionally cooperate to carry out the task.	Group members occasionally cooperate to carry out the task.

ตารางที่ 4 แสดงตัวอย่างเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินแบบองค์รวม (Holistic Rubrics)

เกณฑ์ประเมินการสรุปความ (Rubrics for Text Summarization)

After reading the text, students are able to summarize all key points in their own words or in an interesting style: writing or retelling.

Apprentice (1)	Basic (3)	Learned (5)	Exemplary (7)
Unable to adequately demonstrate the key information and understanding of the sequence of events in the text.	Demonstrate some of the key information and main events but sequence them in wrong order with paraphrase writing or a graphic organizer.	Accurately demonstrate almost of the key information and main events in correct sequence with a paraphrase writing or a graphic organizer.	Accurately and completely demonstrate the key information and main events in correct sequence with a good writing in their own words or using an outstanding graphic organizer.

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ในการวิจัยเนื่องจาก

1. อาจารย์กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจแนวคิดและวิธีการออกแบบกิจกรรมการประเมินทางเลือก รวมทั้งถึงประโยชน์และความสำคัญการประเมินทางเลือกกับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ด้วยการให้ความร่วมมือในการเข้าอบรมและช่วยกันออกแบบกิจกรรมการประเมินทางเลือกจนครบทุกรายวิชา

2. อาจารย์กลุ่มตัวอย่างสามารถออกแบบกิจกรรมการประเมินทางเลือกที่เหมาะสมกับรายวิชา วิชาภาษาอังกฤษในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) (ฉบับร่าง) ทำให้ได้คลังกิจกรรมการประเมินทางเลือกที่ออกแบบโดยอาจารย์กลุ่มตัวอย่างที่มีความสอดคล้องกับเกณฑ์การประเมิน มีความหลากหลาย ยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้ตามบริบทที่เหมาะสม และพร้อมใช้งาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

กิจกรรมการประเมินทางเลือกและเกณฑ์การประเมินทั้งที่ออกแบบและรวบรวมไว้จะเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน และการพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล ได้ก็ต่อเมื่อ

1. ผู้สอนเข้าใจและยอมรับแนวคิด หลักการ และเทคนิคการประเมินผู้เรียนด้วยกิจกรรมการประเมินทางเลือกและพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรมการประเมินในรายวิชาที่ตนรับผิดชอบจากการประเมินด้วยข้อสอบเพียงอย่างเดียวเป็นการประเมินแบบผสมผสานระหว่างการประเมินด้วยข้อสอบและการประเมินทางเลือก

2. ผู้สอนรู้ เข้าใจเป้าหมายของรายวิชา และความสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายรายวิชากับเป้าหมายของหลักสูตรจะช่วยให้สามารถกำหนดทิศทางและวิธีการในการประเมินที่จะสะท้อนความสามารถของผู้เรียนและพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถตรงหรือสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรได้

3. ผู้สอนควรปรับรูปแบบของเกณฑ์การประเมินกิจกรรมต่างๆ ในรายวิชาเดียวกันให้มีความสอดคล้องกันก่อนนำไปใช้ เช่น แบ่งระดับการให้คะแนนในแต่ละกิจกรรมให้มีจำนวนเท่าๆ กัน เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้เรียนเกิดความสับสน และทำให้เข้าใจเกณฑ์การให้คะแนนง่ายขึ้น นอกจากนี้ผู้เรียนจะได้เห็นแนวทางในพัฒนาความสามารถของตนให้เป็นไปตามเกณฑ์ได้

4. ผู้สอนควรบูรณาการการเรียนการสอนระหว่างวิชา และกำหนดกิจกรรมการประเมินทางเลือกร่วมกันโดยมุ่งเน้นที่จะจัดกิจกรรมการประเมินตามสภาพจริงให้มากขึ้น ลดความซ้ำซ้อนของรูปแบบกิจกรรมการประเมิน และลดปริมาณกิจกรรมหรือชิ้นงานให้กับผู้เรียน แต่ให้ความสำคัญกับการประเมินคุณภาพของชิ้นงาน และกระบวนการทำงานในสถานการณ์จริง จะทำให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของการเรียนรู้ระดับความสามารถและความถนัดของตนเอง และรู้แนวทางที่จะพัฒนาความสามารถของตนเอง เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

5. หากสาขาวิชาสามารถจัดทำแผนผังการจัดกิจกรรมการประเมินทางเลือก (Alternative assessment map) ของทุกวิชาในหลักสูตร ที่สอดคล้องกับแผนที่หลักสูตร (Curriculum map) ก็จะช่วยให้ผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมการประเมินทางเลือกและกำหนดเกณฑ์และระดับการประเมินในแต่ละรายวิชาได้อย่างเหมาะสม ไม่ซ้ำซ้อน และต่อเนื่องไปในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรต่อยอดงานวิจัยในครั้งนี้โดยทดลองใช้กิจกรรมการประเมินทางเลือกที่ออกแบบไว้พร้อมเกณฑ์การประเมินไปประเมินผู้เรียนในรายวิชาใดวิชาหนึ่งหรือหนึ่งในกลุ่มวิชา เพื่อดูผลการประเมินว่ากิจกรรมการประเมินทางเลือกที่ออกแบบไว้สะท้อนความสามารถของผู้เรียนได้ตรงตามเป้าหมายของกิจกรรมจริงหรือไม่ พร้อมทั้งประเมินความคิดเห็นของผู้สอนและผู้เรียนที่มีต่อกิจกรรมการประเมินทางเลือก

เลือกและเกณฑ์การประเมิน หรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมินด้วย เป็นต้น

2. ควรทดลองใช้กิจกรรมการประเมินทางเลือกและเกณฑ์การประเมินที่มีในวิชาใดวิชาหนึ่ง หรือทั้งกลุ่มวิชาประเมินผู้เรียนเปรียบเทียบกับวิธีการประเมินในลักษณะอื่น เพื่อศึกษาว่าการประเมินลักษณะใดที่สามารถสะท้อนความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนได้ดีกว่ากัน

3. ควรศึกษาและพัฒนาคลังเกณฑ์การประเมินสำหรับกิจกรรมการประเมินทางเลือกในกลุ่มวิชาต่างๆ เพื่อให้ได้เกณฑ์การประเมินที่มีรูปแบบหลากหลาย สะดวกต่อการเลือกใช้ให้เหมาะกับกิจกรรมการประเมิน

เอกสารอ้างอิง

คณะศิลปศาสตร์. (2554). *หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 (ฉบับร่าง)*. (อัดสำเนา).

นาคยา บิลันธนานนท์. (2545). *จากมาตรฐานสู่ชั้นเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

นาคยา บิลันธนานนท์ และคณะ. (2542). *การศึกษาตามมาตรฐาน*. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปิยะนุช พุฒแก้ว. (2545). *การใช้การประเมินผลตามสภาพจริงของผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการสืบค้นในสถาบันราชภัฏ*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Center for Advanced Research on Language Acquisition (CARLA). (2009). *Assessment of Second Language*. Retrived April 3, 2012, From <http://www.carla.umn.edu/assessment/VAC/Evaluation/rubrics>.

Goodman, K., Goodman, Y., and Hood, W. (1989). *The Whole Language evaluation book*. Portsmouth, N.H. : Heinemann.

Hargett, Gary R. (1998). *ASSESSMENT IN ESL & BILINGUAL EDUCATION : A Hot Topics Paper*. Retrived February 14, 2008, From <http://www.nwrac.org/pub/hot/assessment.html>.

Jacobs, G. and Farrell, T. (2001). "Paradigm Shift : Understanding and Implementing Change in Second Language Education." *TESL-EJ*. Retrived January 12, 2008, From <http://www-writing.berkeley.edu/TESL-EJ/ej17/a1.html>.

- Mayer, Carol. (1992). "What's the Difference Between Authentic and Performance Assessment?" *Educational Leadership*. May 1992.
- Miami Museum of Science. (2001). "Alternative Assessment." Retrived February 16, 2008, From <http://www.miamisci.org/ph/lpexamine1.html>.
- Spalding, E. (2000). "Performance Assessment and the New Standards Project: A Story of Serendipitous Success." *Phi Delta Kappa International Journal* Retrived February 14, 2008, From http://www.pdkintl.org/kappan/kspa_0006.htm.
- The National Capital Language Resource Center, Washington, DC. (2003-2004). *The Essentials of Language teaching : Assessing Learning Alternative assessment*. Retrived March 2, 2008, From <http://www.nclrc.org/essentials/assessing/alternative.htm>.

คณะผู้เขียน

นางพารัก ไชโย

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี
e-mail: palarak@gmail.com

รองศาสตราจารย์ ดร.นัตยา ปิณฑนานนท์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน
e-mail: fedunyp@ku.ac.th